

tual *mero* és un pèrcid de mida gran). El testimoni d'Abenalkhatib li suggeria que el mot devia ser originàriament mossàrab; al mateix temps, notant que en asturià *cherla* es diu del nero petit es preguntava si *mero* no podia ser un derivat per regressió de *merino*, 5 provinent d'un MAJORINUS 'de gran mida' (que designaria en d'un principi l'espècie gran); però atès que en mossàrab el resultat degué ser *mair*-va haver d'abandonar aquesta pista. D'altra banda, veient que en gal·lec *mero* té è oberta, conclouïa JCoromines que malgrat 10 tot MERULUS podia ser l'origen de *mero* en aquesta llengua, car un desenvolupament MERULUS > *mero* es podia defensar en la seva fonètica,²¹ si bé encara romanien la dificultat semàntica.²²

Aquest article del mestre, si no conclusiu per manca de dades, era ple d'idees suggeridores per al qui volgués profunditzar l'anàlisi. De fet, més documentació ens ajuda a precisar el detall dels desenvolupaments. En primer lloc, l'aparició de *mero* en un doc. de 1302 de Sevilla ultra el testimoni d'Abenalkhatib ens mostra que *mero* era usual a Andalusia en tota l'Edat Mitjana, i això reforça la probabilitat que fos d'origen mossàrab. D'altra banda, algunes dades de les fonts valencianes fan palesa una relació entre *mero* i el llatí *merulus* en el sentit de *Labrus*. El cas és que Orellana en el seu citat *Catàleg* dóna tres equivalents castellans per al val. *mero* i un d'ells és *merlo*. Reproduïm la seva definició: «*Mero*, cast. *mero*, y *merlo* (y *pejerrey*) según [sic] Huerta sobre Plinio *lib. 9, cap. 15*, y també *mirlo*; segons Povio:²³ Lat. *Merulus*, i, segons dit Povio també *Merula*, -ae».²⁴ D'ací deduím que Orellana coneixia el val. *mero* com a nom de no sols *Epinephelus guaza* (cast. *mero*), sinó a més els dels peixos de *Labrus* i d'*Apogon imberbis*. Notem que el castellà *pejerrey* és peix molt diferent de *nero* i que Orellana 35 ben probablement l'hi posava com a equivalent del nom del peix que es diu *rei* o *reiet* o *mare d'anfós* etc., anomenat en cast. *cardenal* (veg. n. 2). D'altra banda, *merlo*, que Orellana prengué de Huerta, té el valor de *Labrus* (it. regional *merlo di mare*), com hem vist supra; es recordarà també que la forma catalana corresponent a aquest peix fou donada pel *TbPu*. d'OPou com a *merla* amb els equivalents llatins de *merulus* i *merula* (veg. n. 19), formes aquestes que Orellana va reproduir d'aquest darrer text al qual es refereix com a 45 *Povio*.

Una altra dada confirma aquesta interpretació nostra que a València *mero* designava les tres espècies esmentades de peixos. Notem que el zodeg valencià Boscà en la seva *Fauna val.* (1933) ens reporta que hom diu a València *mero* o *tord* de moltes espècies de *Labrus* i que el peix dit *griva* en valencià i a més el que es diu *cardenal* en castellà pertanyen també a aquest grup. Heus ací el seu text: «Los géneros tan afines, *Labrus*, *Crenilabrus*, *Acantholabrus* y *Ctenola-* 55 *brus*, llegan a cruzarse entre sí, resultando hibridaciones difíciles de clasificar; generalmente se les conoce con el nombre de tordos de mar y *meros* o *torts* en Valencia, y sus colores dominantes son los verdes, azules, rojos o amarillos y pardonegruzcos ---; son todos 60

marinos y bastante finos de comer; los más frecuentes son: género *Labrus*, especies *Lab. turdus* L., *Lab. mixtus* Linn., --- las *grivas* en Val., así como el *cardenal* de vivos colores, corresponden a estas especies» (página 496). Una mica més avall, referint-se a l'esp. *Epinephelus guaza* (que Boscà denomina *Serranus gigas*) ens informa que es diu *mero bord* a València.²⁵ Tot això ens autoritza a suposar que *mero* fou mot mil·lenari a València i per tant molt probablement d'origen mossàrab igual que a Andalusia i potser també a Portugal. Notem a més que F. Lozano, *Nomen. Ict.*, p. 189, duu *mero de costa* com a nom de *Labrus merula* a Castella (sense precisar) i a més segons hi consta a Santander hom distingeix entre *mero de altura* (*Serranus guaza*, és a dir *Epin. guaza*) i *mero de roca*, esp. *Polyprum americanum*, que correspon a un dels *Labrus* citats per Boscà.

Una relació semàntica entre el val. *mero* i MERULUS o MERULA és doncs bastant clara pel que fa al sentit d'aquests com a nom dels *Labrus*. Ara bé, hi ha indicis que aquests mots llatins probablement designaven també l'esp. *Epinephelus guaza*. El cas és que un exemple de *merula*, que figura en una llarga llista dels noms dels peixos que dóna Plini en el seu llibre (*Nat. Hist.*, 32, 149), sembla referir-se a aquest peix. Plini posa *merula* entre *mullus* ('moll') i *mugil* ('mújol') i en pondera la fama amb aquestes paraules: «*merula* inter saxatiles laudata». Notem que en aquesta llarga llista gairebé cap altre peix duu un comentari qualsevol. Creiem, doncs, que allí *merula* no es pot referir als peixos de *Labrus*, que no es distingeixen per la bondat de la seva carn (són bastant fins de menjar segons Boscà i *merlo di mare* segons Battaglia és de carn mediocre); les paraules de Plini ens recorden més aviat l'encomi de Covarrubias (1611) que deia de *mero*: «pescado conocido y regalado, por ser bocado de príncipes». Hi ha força motius per suposar que Plini hi volia distingir *merula* (esp. *Epinephelus guaza*) de *merula* (esp. *Labrus*). A aquest testimoni llatí, bastant significatiu, es pot afegir un altre tan important de la banda romànica. Notem que alguns diccionaris portuguesos porten *merlo* i *melro* com a equivalents de *mero*,²⁶ i aquestes formes no poden ser sinó les continuacions directes de MERULUS.

L'aplicació de *merulus* o *merula* als dos gèneres diferents com els *Labrus* i *Epinephelus guaza* no sorprèn car totes dues famílies són peixos roquers i evidentment no molt diferents (com s'havia indicat ja en DCEC III, 355a24ss.), i en tot cas una confusió entre 50 les espècies petites d'*Epinephelus* i els *Labrus* era ben possible. Endemés, sembla que *merulus* i *merula* s'havien usat en llatí com a noms genèrics per a aquests tipus de saxatils com ho suggereix l'ús del val. *mero* com a sinònim de *tord*. Ara bé, com que no hi ha manera de justificar el mossàrab *mero* de MÈRULUS, ens cal partir d'un *MÈRUS i explicar-lo com una forma treta d'aquest per un intent de distingir *Epinephelus guaza*, peix gros, dels *Labrus*, peixos de mida mitjana o petita. Es notarà que MERULUS amb la seva terminació -ULUS tenia l'aspecte de ser un diminutiu. Tan-